

hoúhelnikový "vzor" a připomínají parket) - těm se zase dostalo jmen bohyň náhody a osudu.

Mezi feministickými názvy na Venuši však existuje několik výjimek. Hrstka názvů pochází ještě z 60. let, kdy astronomové obřimi pozemskými radioteleskopy odhalili na povrchu planety některé velké útvary. Alpha a Beta Regio byly prvně identifikovány v roce 1964 pomocí antény v Goldstone v Kalifornii. Po několika letech bylo objeveno vysoko se vypínající pohoří (Maxwell Montes), pokřtěné po J.C. Maxwellovi, významném britském fyzikovi 19. století.

Až se lidé vydají do dálek sluneční soustavy, tato a další jména, která jsme dali jiným světům, nabydou na významu. Narozdíl od map starověkých námořníků, jež ukazovaly nestvůry číhající v neznámapovaných oceánech, budou mít "země" spatřené na konci plavby budoucích kosmických poutníků již svá jména.

**Ze zahraničních materiálů
zpracoval Václav Laifr**

STRUČNĚ

* Do Prahy přijel Zdeněk Sekanina, světoznámý astronom pracující v Laboratoři tryskových pohonů (JPL) v Kalifornii. V pražském planetáriu vystoupil s přednáškou "Kometa Shoemaker-Levy 9 - rok poté". Během jeho pražského pobytu s ním natáčela Česká televize pořad Jeden z nejuznávanějších astronomů v oboru meziplanetární hmoty začínal kdysi jako demonstrátor na Štefánikově hvězdárně v Praze.

* V Brně se ve dnech 20.-22. října konal již čtvrtý demonstra-torský seminář. O již tradičním setkání demonstrátorů z mnoha hvězdáren České republiky se více dočtete v příštím čísle Astropisu.

*** A CO VÁS JEŠTĚ ČEKA ?**

V příštím čísle se mimo jiné dočtete něco o hnědých trpaslících, o objevu nových měsíců planety Saturn, uveřejníme rozsáhlejší materiál o možné kometě století Hale-Bopp a snad potěšíme i ty z vás, které zajímá technologie CCD.

-RAM-

RECENZE

Záludné otázky z astronomie - 3. díl Zd. Mikulášek, Zd. Pokorný

3. díl tohoto cyklu je skutečně záludný. Může za to především neschopnost vytisknout mocniny. A tak se dozvídáme např. "energie, kterou hroticímu bílému trpaslíku musíme dodat, aby se zcela rozptýlil do prostoru, činí 1044 joulů" (str. 30; správně je 10^{44} joulů). To mě zarazilo poprvé.

Dále: "K tomu, aby se ve Slunci udržela rovnováha, je zapotřebí, aby v centru tlak vystoupil na 2,1016 Pa..." (str. 36). A podobně.

Čtenáři, který není astronomicky vzdělán, mohou tiskové chyby snadno uniknout. Výsledek: místo závratných čísel, která umocňují dojem z vesmíru, obrovského prostoru a hmoty - energie kolem nás, je tu jakýsi hybrid. Nemluvě o m2 (metrech čtverečních) a m3 (metrech krychlových). To asi každý pochopí, a následkem toho do středoškolsky vzdělaného čtenáře vstoupí zrnko pochybností, jakže to s těmi čísly ve skutečnosti je.

Zarazila mě otázka "Co bychom viděli v nitru Slunce?". Po odborné stránce je bez komentáře, ale mám pocit, že je třeba zdůrazňovat, že jde o spekulativní otázku. Pojmy jako "vidět" a "cestovat tam" by se měly dát do uvozovek, aby bylo jasné, že to je nemožné. Je to nutné dělat, protože někteří čtenáři, ač vzdělaní, jsou neuvěřitelně důvěřiví. (Osobní zkušenost.) Spekulativní otázky by měly být zodpovězeny takovým stylem, jako je např. otázka zmenšování člověka v 1. kapitole Fischerovy knížky "Průhledy do mikrokosmu" (MF Praha 1986).

Jinak se mi publikace líbila, oceňuji zejména řazení podobných tematických otázek za sebou. Svědčí to o snaze po přehlednosti a dobré orientaci v textu.

Michaela Kryšková

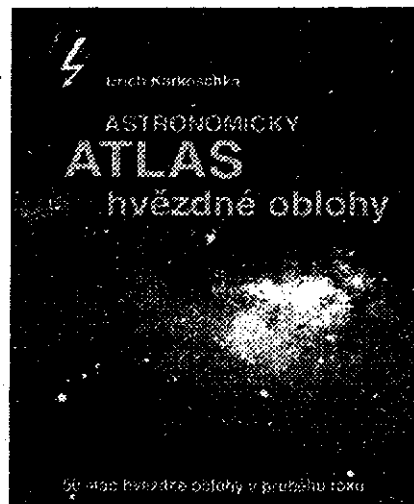
Astronomický atlas hvězdné oblohy Erich Karkoschka

Nakladatelství BLESK Ostrava, 1995

Z německého originálu Atlas für Himmelsbeobachter přeložil RNDr. Tomáš Gráf.

Atlas obsahuje hvězdy s jasností do 6 mag a asi 250 vybraných deep-sky objektů. Celá obloha v měřítku 1 cm ~ 4° je rozdělena na 48 částí. Kromě toho jsou v atlasu mapky okolí deep-sky objektů s hvězdami do 9 mag v měřítku 1 cm ~ 1°. Na pravé straně je mapa určité oblasti oblohy, na levé jsou pak uvedeny některé údaje o jasnějších hvězdách, vybraných dvojhvězdách, proměnných hvězdách a deep-sky objektech.

K poslednímu typu objektů je napsán i stručný popis, který napomáhá čtenáři představit si, jak ten či onen objekt vypadá v dalekohledu. Tuto knihu uvítají zejména začínající pozorovatelé. Pro seznámení s oblohou při pozorování třídrem je atlas velmi dobrou a praktickou pomůckou.

-jk-